

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **C.**, so sídlom v Č., N., IČO: X., zastúpenej F., so sídlom v B., IČO: X., za ktorú koná JUDr. B., PhD., konateľ a advokát, proti odporkyni **A.**, bývajúcej v T., **o zaplatenie 410,52 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 10 C 320/2013, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. februára 2014 sp. zn. 8 Co 110/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľka sa návrhom (doručeným okresnému súdu 28. marca 2013) na uplatnenie pohľadávky podaného podľa článku 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej aj „nariadenie“), a jeho Prílohy č. 1, domáhala zaplatenia sumy 410,52 Eur titulom pohľadávky zo zmenky a jej príslušenstva pozostávajúceho zo zmenkového úroku vo výške 0,25% denne, úroku vo výške 6% ročne a zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy (to všetko za obdobia uvedené v návrhu), a trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia a zaplateného súdneho poplatku.

Okresný súd Komárno navrhovateľku výzvou z 3. septembra 2013 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 24,50 Eur podľa položky 1 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) v lehote desať dní od doručenia výzvy a poučil ju o následku

jeho nezaplatenia podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., ktorým je zastavenie konania, s tým, že pred zaplatením celého poplatku v správnej výške nemôže súd vo veci konať.

Uznesením zo 7. októbra 2013, č.k. 10 C 320/2013-28, Okresný súd Komárno konanie zastavil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia súd s poukazom na § 1, § 2, § 5 ods. 1 písm. a/, § 8 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. konštatoval, že súdny poplatok zo strany navrhovateľky nebol v súdom stanovenej lehote zaplatený napriek tomu, že zásielka s výzvou bola riadne doručená a účastníčka bola poučená o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Nitre uznesením z 27. februára 2014, sp. zn. 8 Co 110/2014, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. V odôvodnení poukázal na skutočnosť, že navrhovateľka súdny poplatok zaplatila po lehote, len čiastočne vo výške 16,50 Eur, preto odvolací súd nemohol na túto skutočnosť prihliadať, aj keď na existenciu zaplatenia v čase rozhodovania odvolací súd prihliadať musí. Výška súdneho poplatku bola správna a odvolateľkou ani nebola napadnutá, napriek tomu súdny poplatok v celom rozsahu zaplatený nebol. K námietke navrhovateľky o neprípustnosti zastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku v zmysle nariadenia súd uviedol, že odvolateľka neuviedla žiadne konkrétne ustanovenia nariadenia na preukázanie tohto tvrdenia a ani ho nezdôvodnila. Podľa odvolacieho súdu sa v nariadení takéto ustanovenie ani nenachádza, preto je treba rozhodnutie súdu prvého stupňa považovať za vecne správne, keďže súdny poplatok nebol zaplatený v celej výške.

Proti uvedenému uzneseniu podala dovolanie navrhovateľka s tým, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd aplikovaním právnych predpisov, ktoré v danej veci nebolo možné aplikovať, navodil procesný stav, kedy konanie právoplatne zastavil a vec meritórne neprejednal. Takýmto postupom jednak prvostupňového súdu, jednak súdu odvolacieho, bola navrhovateľke odňatá možnosť konať pred súdom i právo na prístup k súdu, ktoré je súčasťou práva na spravodlivý proces. Podľa navrhovateľky sa v tomto prípade súdne konanie viedlo v režime nariadenia, ktoré nepripúšťa jeho zastavenie pre nezaplatenie súdneho poplatku, súd preto musí bez ohľadu na túto skutočnosť v konaní pokračovať, vo veci postupovať podľa nariadenia, teda

vo veci meritórne konať a v prípade nezaplatenia súdneho poplatku tento od navrhovateľky vymáhať s poukazom na § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., keďže už začal konať vo veci samej. Rozhodujúcou skutočnosťou pre to, aby súd v konaní postupoval podľa nariadenia a konal meritórne je podľa dovolateľky len doručenie riadneho návrhu a nie zaplatenie súdneho poplatku. Na základe uvedeného dovolateľka žiadala rozhodnutia oboch súdov nižšieho stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas navrhovateľka zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľkou napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky žiadneho z nich, preto jej dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995, ZSP č. 38/1998 a ZSP č. 23/1998). Treba však podotknúť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. pritom nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade

vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Navrhovateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru navrhovateľky jej postupom súdov bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), preto sa dovolací súd zamerlal osobitne na preskúmanie tejto vady a jej prípadného výskytu v konaní pred súdom prvého a druhého stupňa.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O prípad odňatia možnosti pred súdom konať ide tiež vtedy, ak súd zastaví konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod (R 50/1997). So zreteľom na uvedené dovolací súd skúmal, či pre zastavenie konania boli v danom prípade dané procesné predpoklady.

Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniest' výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa Sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu. Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ tohto zákona poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ. Poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného

predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti (§ 8 ods. 1).

Podľa § 10 ods. 1 prvá a druhá veta zákona č. 71/1992 Zb. ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený. Podľa § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. pre nezaplatenie poplatku prvostupňový súd konanie nezastaví, ak už začal konať vo veci samej.

Nariadenia ako všeobecne záväzné právne akty Európskej únie, ktoré sú priamo aplikovateľné vo všetkých členských štátoch (čl. 288 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie), nášmu právnemu poriadku nekonkurujú, ale sú jeho súčasťou s tým, že majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky (čl. 7 ods. 2 ústavy). Sú to normatívne akty, ktoré sú záväzné v celistvosti (vo všetkých ich častiach) a majú účinky podobné slovenskému zákonu (podľa článku I-33 ods. 1 neúspešnej Zmluvy o Ústave pre Európu sa nariadenie malo nazývať „európsky zákon“). Toto postavenie má za následok, že uvedené akty nemožno aplikovať izolovane (pri zachovaní ich prednosti a celistvosti), ale v spojení s vnútroštátnym právom, pokiaľ nariadeniami upravené otázky vnútroštátne právo neupravuje inak alebo týmto aktom neodporuje (bližšie vid' rozhodnutie vo veci Simmenthal, C - 106/77). Absentujúca právna úprava určitej (i procesnej) otázky v nariadení preto nemá za následok vylúčenie použitia vnútroštátnych právnych predpisov (pri zachovaní zásad vyjadrených v rozhodnutiach Komisia proti Veľkej Británii 128/78, Komisia proti Taliansku 39/72, vo veci Bussone z 30. novembra 1978 C – 31/78, Amsterdam Bulb z 2. februára 1977, C – 50/76 a iné), práve naopak, pri ich priamej aplikácii súd prioritne použije ustanovenia tohto aktu (ako celku), a subsidiárne v otázkach nariadením neošetrených (a zároveň takých, ktorých použitie nariadenie nevyklučuje), postupuje podľa právneho poriadku konkrétneho členského štátu. Uvedený postup vyplýva zo samotného charakteru práva únie a zakotvuje ho aj väčšina nariadení ustanovením v podobe odkazu na vnútroštátne právo. Výnimkou nie je ani nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Podľa článku 19 nariadenia pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi

procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Za procesné právo pritom treba považovať nielen Občiansky súdny poriadok ako základný procesný predpis v konaní pred súdmi Slovenskej republiky, ale aj ostatné právne predpisy, ktoré súvisia s konaním pred súdom, teda i zákon č. 71/1992 Zb. upravujúci okrem iného výšku súdnych poplatkov a postup súdu pri jeho vyrubovaní.

Námietka dovolateľky, že postup súdu, ktorým konanie začaté podľa nariadenia zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku, nie je prípustný, pretože nariadenie možnosť zastavenia súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku neupravuje, je preto neopodstatnená. Nariadenie otázku spoplatňovania konania a úkonov vo veciach s nízkou hodnotou sporu ako takú neupravuje, výslovne však počíta s povinnosťou platiť súdne poplatky (Príloha č. 1 bod 6), ktorá sa v zmysle článku 19 nariadenia spravuje vnútroštátnym procesným právom. Tvorca nariadenia zrejme nepredpokladal, že by konanie v týchto veciach mohlo stroskotať na neochote účastníkov platiť ich, keďže cieľom uvedenej úpravy bolo predovšetkým urýchlenie konania a zjednodušenie prístupu k spravodlivosti (bod 7 Preambuly), ktoré je v prvom rade v záujme účastníkov. Ak by pôvodca nariadenia mal v úmysle oslobodiť účastníkov takéhoto konania od platenia súdnych poplatkov, resp. nepodmieňovať konanie zaplatením súdneho poplatku, výslovne by to v akte uviedol tak, ako to považoval za potrebné ohľadom zastupovania účastníka advokátom alebo inou osobou s právnickým vzdelaním (bod 15 Preambuly). Procesný postup súdov nižšieho stupňa bol preto správny, keď na vec okrem nariadenia aplikovali aj zákon č. 71/1992 Zb. a po nezaplatení súdneho poplatku bolo konanie v zmysle tohto predpisu zastavené.

Rovnako je treba považovať za korektný postup súdov pri aplikácii zákona č. 71/1992 Zb.

Navrhovateľke podaním návrhu na uplatnenie pohľadávky na Okresnom súde Komárno dňa 28. marca 2013, ktorý bol zároveň návrhom na začatie konania podľa § 79 ods. 1 O.s.p., vznikla poplatková povinnosť (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb.). Túto povinnosť navrhovateľka vzhľadom k tomu, že nespĺňala zákonné predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov (§ 4 zákona č. 71/1992 Zb.) ani nebola súdom od platenia individuálne oslobodená (§ 138 ods. 1 O.s.p.), bola povinná riadne splniť. K splneniu tejto povinnosti nedošlo, súd prvého stupňa preto navrhovateľku správne vyzval

na zaplataenie súdneho poplatku výzvou. Výšku poplatku i správne vyčíslii na 24,50 Eur (návrh na uplatnenie pohľadávky nie je spolplatnený osobitnou položkou Sadzobníka, preto súd aplikoval všeobecnú položku 1 písm. a/ Sadzobníka) a v súlade so zákonnou úpravou účastníčku i náležite poučil o následku jeho nezaplataenia v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. Podmienky na zastavenie konania v zmysle uvedeného ustanovenia preto boli splnené. Ani odvolací súd procesne nepochybil, keď rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil, neprihliadnuc pritom na skutočnosť, že súdny poplatok bol navrhovateľkou 30. októbra 2013 čiastočne zaplataený. Súd je povinný vychádzať zo stavu, ktorý existuje v čase jeho rozhodnutia (§ 154 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 a § 211 ods. 2 O.s.p.). V zmysle zásady, podľa ktorej ak v konkrétnom prípade prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, má byť uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických a právnických osôb (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. apríla 2007, sp. zn. II. ÚS 148/06), súd mohol prihliadať na zaplataenie súdneho poplatku (avšak len zaplataenom v celom rozsahu) po uplynutí lehoty na podanie odvolania len do rozhodnutia o odvolaní (R 4/2003, mutatis mutandis R 16/2010). Zo súdneho spisu však vyplýva, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu poplatok zaplataený nebol, resp. bol zaplataený len čiastočne, čo však nemá vplyv na uvedený postup súdu, ktorý nemá povinnosť ďalšou výzvou poplatníka vyzvať na zaplataenie nedoplatku súdneho poplatku (R 22/1998). S ohľadom na značný časový odstup medzi čiastočným zaplataením súdneho poplatku a rozhodnutím odvolacieho súdu treba mať za to, že navrhovateľka mala (pri vedomosti o presnej výške poplatku, ktorú ani nenamietala) dosť času na jeho úhradu, čo však neurobila a poplatkovú povinnosť si nesplnila. Odvolací súd preto nemohol inak, než rozhodnutie okresného súdu potvrdiť, a jeho postup bol súladný so zákonom i s nariadením.

K námietke dovolateľky, že súd nemal konanie pre nezaplataenie súdneho poplatku zastaviť, ale poplatok vymáhať s poukazom na § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb., dovolací súd uvádza, že na takýto postup neboli splnené podmienky. Podľa uvedeného ustanovenia súd konanie pre nezaplataenie súdneho poplatku obligatórne nezastavuje, ak je splnená podmienka, že už začal konať vo veci samej. Konaním vo veci samej sa pritom rozumejú procesné úkony smerujúce k príprave pojednávania (§ 114 O.s.p.) resp. k prejednaniu veci bez nariadenia pojednávania (§ 115a O.s.p.), nie procesné úkony smerujúce k splneniu základných procesných podmienok, za ktorých jedine súd môže vo veci

konať, a medzi ktoré sa zaraďuje aj zaplatenie súdneho poplatku za návrh a reparácia miestnej príslušnosti tak, ako to bolo v prejednávanej veci. O procesne správnom postupe súdu svedčí aj skutočnosť, že za účelom zaplatenia súdneho poplatku bola účastníkovi zaslaná výzva a povinnosť zaplatiť súdny poplatok mu nebola uložená uznesením, ktoré procesné situácie je potrebné dôsledne rozlišovať (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. marca 2014, sp. zn. 8 SŽi 18/2013). Ani táto námietka dovolateľky preto neobstojí.

Dovolací súd dospel k záveru, že v konaní pred súdom prvého a druhého stupňa nedošlo k takým procesným pochybeniam, ktoré by mali za následok odňatie možnosti účastníka konať pred súdom. Samotné vyrubenie súdneho poplatku a následné zastavenie konania pre jeho nezaplatenie nemá samo osebe za následok odňatie možnosti konať pred súdom, ak pre takýto postup súdu boli splnené zákonné podmienky. Procesne správnym postupom súdu nemôže dôjsť k vzniku vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. ani k porušeniu práva na súdnu ochranu a s ním súvisiace právo na spravodlivý súdny proces. Postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že povinnosťou platiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý vo viacerých rozhodnutiach opakovane zdôraznil, že táto povinnosť nemôže byť považovaná za také obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by samo o sebe bolo v nesúlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (rozsudok ESĽP z 19. júna 2001 vo veci Kreuz v. Poľsko), a z Dohovoru nevyplýva ani právo na bezplatné súdne konanie (rozsudok ESĽP vo veci Airey v. Írsko z 9. októbra 1979). Ústavný súd Slovenskej republiky má práve tak za to, že všeobecný súd musí prihliadať na rovnováhu medzi poskytnutím materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania a ochranou plynulého a riadneho výkonu spravodlivosti pred neuváženým, prípadne šikanujúcim výkonom práva jednak spoplatňovaním úkonov súdneho konania a jednak rozhodovaním o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku (mutatis mutandis I. ÚS 45/09).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p.

a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., dovolací súd odmietol procesne neprípustné dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnej odporkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že v dovolacom konaní jej žiadne nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n í e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. januára 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová